

Өртээ 2 көп.

иригд ордурун чорун гурав.
Республиканың улестиртуун
ажыл-шылчиды социалисттик чарыш-
чы улам калбартыпшаан, чаа беш
чылым баштайгы чылымын онаалга-
лары чедишиканын күтөсдиринче
бүтү кужун, аргалары болгаш ку-
лавыларын мөөнөзүн жууртаулар.
Чер-черде партия, совет болгаш
профсоюзлор организацияларыро бод-
дективтерге организакчы ролюн бе-
дикте, Октябрнын төгүдүт 50 чы-
лым чаа-чаа чедишиканын-биле ту-
кур даш улам сорук кирип, соци-
алисттик чарышчы калбартыр ху-
даагидиле.

лаачылар бригадазы ай даалгазы
113,3 хууга нүүсүтсөн. Бо атом
машиналарыны чолачылары нинити
эм-биле 72 460 тонна сиыр-дашты
сөөрттөн. Чолачылар А. Довган
Ф. Чернышев, Маштан Дунаев а
дээрэ жергүзгүлери билгэннар
«БЕЛА3-50» бэзэ «МА3-525» мар
каның чүвэ сөөртүрүчүдү автома
шиналарыны чолачылар бригадазы
эрткен айда 152030 тонна сиыр-даш
ты сөөрттөн.

Чер болгаш мал ажылынын продуктуларын бүдүреринин, күрүнеге садарынын планнарын чедиишкинниг күүседип база ажыр күүседип турар көдээ ажил-агыйнын ажил-ишчилеринге мактал болгаш алдар!

(Улуг Октябрың 49 чыл оюнга СЭКП ТК-нын Кытыргыларындан).

СОЦИАЛИСТИГ ЧАРЫШТЫҢ МУРНАКЧЫЛАРЫ

ХОЙЖУЛАР

Хойжуларның фамилиялары	100 хой-до-на-алар ху-рагы	Хой бүрү-зүлүн а-лган а-жы-аг-ый (кг)	Ажыл-агый	Район
Н. Дажы-Серен	123	—	«Тилелге» с-э	Танды
О. Дажы-Мамчыл	119	1,5	«Сут-Хал» с-э	Чөөн-Хемчик
Б. Дундуй-оол	117	3,0	«Кызыл тараачын» к-э	Бин-Хем
О. Төмөл-оол	114	—	«Межегей» с-э	Танды
Т. Сертип	114	2,4	«Найрал» с-э	Улут-Хем
Х. Суктер	112	2,7	«	»
Б. Осман-оол	112	3,2	СЭКП XXII съездин аттыг к-э	Чөөн-Хемчик
Насан-Доржу	111	3,6	«Өөк»	Бин-Хем
Т. Дамдын-оол	111	3,3	«Кызыл тараачын»	Бин-Хем
В. Ним	111	2,4	«	»
Д. Чигдап	111	1,3	«Чыраа-Бажы» с-э	Чөөн-Хемчик
Н. Эрэлчин	110	2,6	«Тээли» с-э	Бай-Тайга
М. Санчай-оол	110	1,5	«Чыраа-Бажы»	Чөөн-Хемчик
М. Номбуй-оол	110	2,6	«Найрал»	Улут-Хем
С. Суванди	109	2,2	«Бурунгалар» к-э	Каз-Хем
С. Бюрбю	108	2,2	«Найрал»	Улут-Хем
М. Дастен	108	2,5	«Коммунизмниг херели» к-э	Танды
И. Эрэлчин	108	—	«Сут-Хал»	Чөөн-Хемчик
Т. Дандар	107	2,8	«Искра» к-э	Бин-Хем
Д. Сундуй-оол	107	2,8	СЭКП XXII съездин аттыг к-э	Чөөн-Хемчик
Д. Седен	107	1,6	«Чыраа-Бажы» с-э	»
А. Элчейбей	106	2,8	«Улут-Хал» с-э	Улут-Хем
М. Досумаа	106	2,1	Ленин аттыг к-э	Чөөн-Хемчик
Я. Чигжит	105	3,3	«Октябрь 30 чылы» к-э	Бин-Хем
Я. Кызыл-оол	105	2,4	«Кызыл тук» к-э	Каз-Хем
Н. Чымбал	105 (өшкү) 0,4	—	«Найрал»	Улут-Хем
Д. Доспан-оол	105	—	Жданов аттыг к-э	»
М. Серендин	105	2,9	«Халың» к-э	Бин-Хем
М. Шаң-оол	105	3,1	«Искра»	»
О. Самбала	105	3,1	«Элегес»	Танды
О. Орумбал	105	—	«Элегес»	»
О. Болот-оол	105	3,6	«Элегес»	»
Н. Налдар-оол	104	2,1	«Тээли»	Бай-Тайга
Т. Соппа	104	3,0	«Найрал»	Улут-Хем
О. Сантай	104	2,2	«Коммунизмниг херели»	Танды
О. Сюрюнчап	104	—	«Сут-Хал»	Чөөн-Хемчик
С. Чүлдүм	103	2,4	«Тээли»	Бай-Тайга
Х. Бадам	103	2,4	«Мурнакчы»	»
С. Хирлиг-оол	103	1,7	«	»
С. Минжит-оол	103	2,7	«Кызыл тук»	Каз-Хем
Н. Аняйбан	103	3,8	«Найрал»	Улут-Хем
Т. Аратына	103	—	Жданов аттыг к-э	»
Н. Сендажы	103	3,2	«Өөк»	Бин-Хем
М. Сандын	103	2,6	Ленин аттыг к-э	Чөөн-Хемчик
Т. Дарын-оол	103	2,7	Ленин аттыг к-э	Чөөн-Хемчик
Надын-Самбу	102	2,2	«Ленинчи орук» к-э	Каз-Хем
Д. Бавуу	102	1,9	«Найрал»	Улут-Хем
О. Биче-Бут	102	—	«Улут-Хал»	»
Х. Дадар-оол	102	2,8	«	»
С. Минжит-Доржу	102	—	«Улут-Хал»	»
М. Самбуу	102	2,3	«Тилелге» к-э	Бин-Хем
М. Пырла	102	2,5	«Кызыл тараачын»	»
О. Ойнуку	102	3,3	«Элегес»	Танды
О. Самбыл-Норбу	102	—	«Сут-Хал»	Чөөн-Хемчик
М. Сундуй	102	3,5	«Өөк»	Бин-Хем
С. Данзы	101	2,2	«Тээли»	Бай-Тайга
О. Ажы	101	—	Жданов аттыг к-э	Улут-Хем
М. Седий-оол	101	3,2	«УТКА 25 чылы» с-э	»
Н. Авандываа	101	—	«Элегес»	Танды
С. Чүлдүм	101	—	Дуржулга станция-зы	»
О. Ланзы	101	—	«	Танды
Х. Шырап	101	1,7	«Чыраа-Бажы»	Чөөн-Хемчик
О. Кызыл-оол	101	2,3	«	»
С. Ноцаа	100	2,5	«Тээли»	Бай-Тайга
А. Нангай-оол	100 (өшкү) 2,0	—	«Тилелге» к-э	Каз-Хем
М. Чаш-оол	100	—	«Улут-Хал»	Улут-Хем
О. Намдал	100	—	Ленин аттыг к-э	Эрэн
Н. Чигжит	100	—	«Коммунизмче орук»	»
Н. Себен	100	—	«Тилелге» с-э	Танды
О. Кашпын-Кара	100	—	Дуржулга станция-зы	»
Ш. Хайдып	100	—	«	»
М. Алдай-оол	100	2,3	«Коммунизмниг херели»	»
С. Маадыр-оол	100	2,2	«	»
Д. Папа	100	1,3	Ленин аттыг к-э	Чөөн-Хемчик
Х. Очур-оол	100	2,9	Ленин аттыг к-э	Чөөн-Хемчик
М. Дажы-Чимит	100	2,1	«	»
М. Лопсан-Доржу	100	2,8	СЭКП XXII съездин аттыг к-э	»
Б. Зотине	100	1,4	«Искра»	»
Д. Нашпын-оол	100	—	«Сут-Хал»	»
О. Адар-оол	100	—	«	»
Д. Быстан-оол	100	—	«	»
О. Белеп-оол	100	—	«	»

Хаван ажаакчылары

Фамилиясы	Хонукта ортумак дензи немелдеи (грамм)	Ажыл-агый	Район
И. Плехова	500	«Ленинчи орук»	Каз-Хем
Г. Иванова	370	«Революциянын чалбыжы»	Танды

1966 чылдың эрткен үш кварталынын түнел-дери-биле бистин республиканын колхозтарында, совхозтарында бедик көргүзүлгелери чедип алган мурнакчы хойжулар, саанчылар, инек кадарчылары,

бызаа болгаш хаван ажаакчылары хой. Оларнын иштинден социалисттик чарыштын мурнакчылары болган эн дээрелеринин көргүзүлгелери бо арында парлап үндүргөн.

СААНЧЫЛАР

Саанчыларның фамилиялары	Бир инекке онаштыр саанган сүзү (кг)	Ажыл-агый	Район	Саанчыларның фамилиялары	Бир инекке онаштыр саанган сүзү (кг)	Ажыл-агый	Район
Л. Серанова	2424	«Межегей» с-э	Танды	Д. Сереш	1824	«Сут-Хал» с-э	Чөөн-Хемчик
Х. Нувискал	2360	«Чыраа-Бажы» с-э	Чөөн-Хемчик	И. Соор	1813	«Кызыл тараачын» к-э	Бин-Хем
Т. Кара-Сал	2360	«	»	К. Яндара	1809	«Революциянын чалбы-жы» к-э	Танды
А. Бузманова	2347	дуржулга станциязы	Танды	Е. Данилова	1800	«Элегес» с-э	»
З. Ираченко	2339	«Межегей» с-э	»	Н. Анулова	1797	«Искра» к-э	Бин-Хем
М. Сабельникова	2337	«	»	Х. Шондайты	1796	«Сут-Хал» с-э	Чөөн-Хемчик
М. Балдан	2244	«Күш-ажылдың хостуу» к-э	Улут-Хем	В. Дзельзайна	1792	«Кызыл тараачын» к-э	Бин-Хем
А. Иркинова	2229	«Межегей» с-э	Танды	Л. Кыргыс	1790	«Элегес» с-э	Танды
Т. Оюн	2207	«	»	А. Хала	1778	дуржулга станциязы	»
М. Олуй	2170	«Чыраа-Бажы» с-э	Чөөн-Хемчик	А. Дангаа	1775	«Халың» к-э	Бин-Хем
М. Ошкү-Саар	2170	«	»	Н. Иргит	1762	«Кызыл тараачын» к-э	»
О. Чыртанай	2125	«Межегей» с-э	Танды	А. Надькина	1752	«	»
Е. Пестерева	2043	«Элегес» с-э	»	А. Узуген	1752	«	»
Л. Романова	2037	«Кызыл тараачын» к-э	Бин-Хем	А. Нарнюк	1744	«Революциянын чалбы-жы» к-э	Танды
А. Бологашева	2014	«	»	Е. Жилкова	1744	«	»
О. Шортан	2006	«Сут-Хал» с-э	Чөөн-Хемчик	А. Глазырина	1726	«	»
С. Кара-мыс	1995	«Күш-ажылдың хостуу» к-э	Улут-Хем	О. Ундес	1689	«Сут-Хал» с-э	Чөөн-Хемчик
А. Ярослав	1985	«Межегей» с-э	Танды	И. Ондар	1688	«	»
Г. Сигарева	1945	дуржулга станциязы	»	Г. Хайлаев	1655	«Кызыл тараачын» к-э	Бин-Хем
А. Тюлюш	1943	«Межегей» с-э	»	Н. Сарыглар	1640	«Сут-Хал» с-э	Чөөн-Хемчик
П. Болеева	1934	«Искра» к-э	Бин-Хем	Ч. Дамзы-Бален	1623	«Улут-Хал»	Улут-Хем
Б. Натпиг-оол	1924	«Күш-ажылдың хостуу» к-э	Улут-Хем	Н. Архипова	1620	«Тилелге» к-э	Каз-Хем
З. Карташева	1923	«Межегей» с-э	Танды	М. Серенмаа	1600	Ленин аттыг к-э	Чөөн-Хемчик
М. Серенмаа	1915	«Искра» к-э	Бин-Хем	Г. Кара-мыс	1594	«Халың» к-э	Бин-Хем
М. Мочнева	1901	«	»	Х. Элчей	1593	«Найрал» с-э	Улут-Хем
Т. Наваштай	1856	«Найрал» с-э	Улут-Хем	О. Севезин	1587	СЭКП-нин XXII съездин аттыг к-э	Чөөн-Хемчик
М. Алдын-мыс	1851	СЭКП-нин XXII съездин ат-тыг к-э	Чөөн-Хемчик	И. Сарыглар	1583	«Сут-Хал» с-э	»
А. Бадарчы	1850	«Элегес» с-э	Танды	Х. Уйнукум	1575	«Найрал» с-э	Улут-Хем
Н. Шумякина	1835	«Революциянын чалбы-жы» к-э	»	О. Чечек	1575	Дуржулга станциязы	Танды
				З. Оормак	1565	«Сут-Хал» с-э	Чөөн-Хемчик
				О. Бат-оол	1564	«Кызыл тараачын» к-э	Бин-Хем
				Н. Дал	1562	«Найрал» с-э	Улут-Хем
				С. Чокпан	1559	«Сут-Хал» с-э	Чөөн-Хемчик
				О. Нарбы	1544	«	»
				М. Сангы-Бадраа	1543	СЭКП-нин XXII съездин аттыг к-э	»
				Д. Анчил	1537	«Сут-Хал» с-э	»
				М. Резанова	1521	Ленин аттыг к-э	Каз-Хем

Бызаа ажаакчылары

Фамилиялары	Хонукта орту-мак немелдеи дензи (грамм-биле)	Ажыл-агый	Район
И. Мат	1135	«Искра» к-э	Бин-Хем
М. Сенил	1030	«	»
П. Фунтикова	900	«Кызыл тараачын» к-э	»
А. Блинова	870	«Күш-ажылдың хос-туу» к-э	Улут-Хем
Г. Белоусова	870	«Халың» к-э	Бин-Хем
П. Шимшигина	870	«	»
В. Скрыл	858	«Искра» к-э	»
Д. Нелюбинэ	818	«Өөк» с-э	»
З. Байнара	814	«Искра»	»
Е. Чугаева	800	«Кызыл тук» к-э	Каз-Хем
А. Плехуто	794	«Искра»	Бин-Хем
М. Марасенко	790	«Халың»	»
Т. Харламова	780	«Тилелге» к-э	Каз-Хем
М. Ануфриева	760	«Кызыл тараачын» к-э	Бин-Хем
О. Ошкү-Саар	752	Дуржулга станциязы	Танды
Н. Санчай	750	«Кызыл тараачын»	Бин-Хем
Т. Серенмаа	750	Жданов аттыг к-э	Улут-Хем
В. Иванченко	750	«Өөк»	Бин-Хем
М. Железнякова	740	«Кызыл тараачын»	»
Н. Суранчы	700	«	»
А. Бородулина	700	«Коммунизмниг херели» к-э	Танды
К. Доржай	683	«Найрал» с-э	Улут-Хем
Н. Букина	683	«Революциянын чал-быжы» к-э	Танды

Инек кадарчылары

Кадарчыларның фамилиялары	Хонукта орту-мак немелдеи дензи (грамм-биле)	Ажыл-агый	Район
Г. Березин	1554	«Революциянын чал-быжы» к-э	Танды
Х. Ховалыг	1200	«Улут-Хал» с-э	Улут-Хем
Х. Кыргыс	1150	«	»
К. Оюн	850	«Элегес» с-э	Танды
Д. Денимаа	790	«	»
Н. Аралды	760	«	»
С. Сенчит-оол	760	«Октябрь 30 чы-лы» к-э	Каз-Хем
И. Мадрион	728	«Ленинчи орук» к-э	Каз-Хем

Эки белеткелдиг

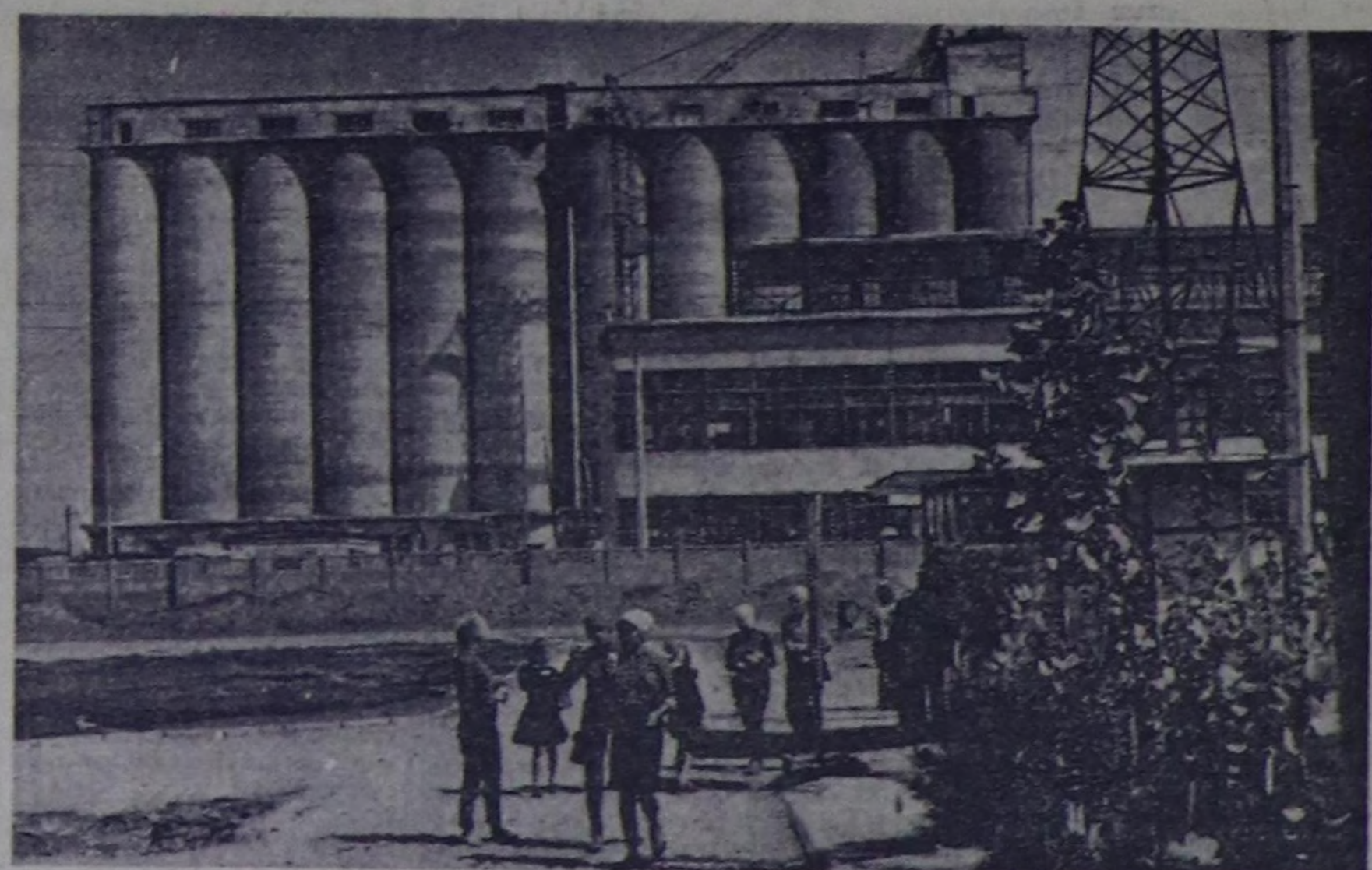
Кызылдың авторгелел коллективинин чанында политиктиг аге шко-ла чаз өредилге чылында өөренип кирипкен. Политикчелдин өөредил-гези ийи чыл хуусаалыг. Олар эрт-кен чылын өөренип агаалган. Бо өө-редилге чылында шупту 11 киж и өөренип турар. Пропагандист Алек-сандра Павлова Новоселова киче-лерге билдирин-биле белеткенни, өө-ренип чогуур программаны халыт-пай, көргүзүп материалдарып чап-тут ажылдап, ылангыя бо чылы парлап үндүргөн «СЭКП төөгүзү» деп көргүзүп материалдары тусай кыл-ган диаграммаларыг, чурттарыг, плакаттарыг болташ карта көргүзүп-лүг альбом-номун ажылдап турар.

Политиктиг аге школань полит-икчелдинге херектээр номнары бо школань диннакчылары башкызы-нын сүмелзени-биле салып алганар болташ политөөредилге таарыштыр солуннарга чырылып бизеэн мате-риалдары оя кезип ап, бу долугу-биле номчуп ап турарлар. Пропаган-дистин тайлыбырын диннакчылар-нын билеп ап турары база эки, та-ймыр сөөлүндө айтыргыларын сал-дып, боттары чутпа диннап эртер эвес, харын кыска тайлыбырларын кылып, немеп турары, алар боттары-нын билгичи улам байдыг ап тура-дарын оон-на билдингир.

Эрткен өөредилге чылында дин-накчылар М. Непомнящая, Г. Степа-ненко, О. Зайцев-Комбу болташ М. Соколов олар бирги чылды чедииш-кинниг дозуп, өскөдөргө боттарынын үлгелерин көргүзүп, өөредилгеге док-таалмап кезип, кичээл бургузуп ай-тыргыларын салып, харылап тур-ганнар. Бо өөредилге чылында база-ла олар өөредилгеге эки арга-сүм-елерин чуталажып, кым кандыг ли-тератураны катчаар ажылдап болуру-нун чилектерин өөредилгенин аге-зинден-не өш-өөргө мержежилдик аргалары-биле сүмелеп турарлар.

Шынап-ла, мен боларымга, бо школань диннакчыларынын өөре-дилге арга-мержежилгенин, көргүзүп материалдарын чап ажылдарынын дугайында бо үстүндө чуулаларын, ылангыя өскө-лаз политөөредилге черлери үлгелереп ал, шак ынчаар белеткенип алыр болза, дыка эки хире. СЭКП төөгүзүгө көргүзүп мате-риалдарын номун диннакчы бургуз-у, ылангыя ыраккы черлерге бот-өөре-дилге-биле өөренип турар малчын өш-өөрлөр, садылдардан салып алыр чүтө болза, оон чурук, сан-туштук көргүзүлгелерин билеп алыр, ажыл-тыг дээрн чутажоон.

О. ДАРЫМА.

Молдав ССР. Бендериниң үс-экстрак заводунун ту-дунда элеватору болташ кургумда салырын тулар талаа-биле ажаактар дозуп турар. Ужун муң тона-урезин чедип кирер элеватор республикага эн улуг даңзанын агаалган.

Е. ДРАЙШЕРНИН ФОТОЗ.

СЭТА-ның фототехникасы.

ТЕХНИКАНЫ ЧӨП КАДАГАЛААР

Социалисттик көдээ ажил-агый кү-рүнеден хой техниканы алгаш, боду-нун экономиказын көдүрүп, ажил-ишчилеринин материалдык чаалай байдалын болгаш културлук денге-ли бедитпишкен, күрүнеини ча-гыт-даалгаларын ботандырып турар. Машина-техниканы камнит болгаш бүдүрүчүлүг ажылдары ажыл-агый бүдүрүшүн кол сорулгазы ол. «Тере-Хал» колхозта техниканын кадагалалынын болгаш эдилелинин талаа-биле хыналданы уласчу конт-ролдар чураткан. Арткыда дөрт автомашина, 6 трактор, аът-биле си-ген кестирер 30 ажыг машина бар, оларнын эдилели болгаш кадагалалы дыкка багай. Машина-техника тургу-зар чери бар-лаа болза, машиналар, тракторлар механизмдарынын ба-жынарынын чанында холдур-дун-дур турар, сизген кезер машиналар чер санай калгынган. Колхозтун техниказынын

ЛЕНИННИН АКЫЗЫНГА ТУРАСКААТКАН ШҮЛҮГЛӨЛ

Ульяновский хоорайга Польшадан бирикчид келген. Бүгд «Ульянов» деп польша шүлүглөдү тайыбырлап кылган чуулганын чоруткан боол-тур. В. И. Лениннин акызы Александр Ульянову 1887 чылда орус хааны амы-тынынга халдааны дээр шажылаан сөөлүндө «Пешдешит» деп польша солунга ол шүлүглөдү парлаан турган. Ол солун Польшанын баштайгы «Пролетариат» деп ажилчын партиясынын парлагга органы болуп, 1881—1887 чылдарда Женевага болгаш Парижге үнүп турган чуве-дир.

Орус социал-демократтыг шимчээшкенин кайгамчыттыг эбелеринин санынга Александр Ульянов кирген болгаш, Оон магалыг чараш ову-хавири чүгө төгүчүлөрүн тургун, харын уран чүүл болгаш чечен чараш амылдарынын хей-эт кирип келген. Бо чаз шүлүглөп ийн тала-биле солун. Бирезде, ол чогоал орус болгаш польша революционерларын, шаг-шаандан тура харылзаалынын көргүзүп турар. Оларныкы нини дайыны — хаанын чазан турган. Александр Ульянов Симбирск гимназиясынга өөренип тургаш-ла, шалуткен польша революсучу Войцеховскийнин огул таныыр чораш. Чамыт хөдөлүп турган «Польша массасын» уаутунчуларынын бирээзи болгаш Александр III хаан-га халдаарынын идепкейлиг белетилчилеринин санын-га кирген Лукашевич-биле база Александр Ульянов харылзап турган. Харын-даа хаанын өлүрүнгө херектиг чазылдыр чүүлүдү польша ажилчтар аңа тып берген. Оларныкы харылзаанын акызын польша солунга парлаггынан шүлүглөп база дагы бастыган.

«Ульянов» деп шүлүглөдү астуру тыылбаан. Польшанын социалисттик шимчээшкенин кескү амыл-даччыларынын бирээзи Ванда Войнарская ону бижизен боор деп, Варшавада В. И. Лениннин музейинин амылданчылары санал турар.

Ийде, Ульяновтарныкы өг-бүлөсүнүн төөгүзүн са-нуургаар төөгүчүлөргө болгаш бүгү номчунчуларга пол-ша шүлүглөп дыка солун чүүлдерин ачыдып шыдаар. Александр Ильичинин амылдарынын сөөлүгү хунерини ында эң-не шыныгы-биле бижизен. Оон көргүзү чогун, хосталга дээр демиселге чонуну тилээринге былык бузуураин көчүп шыныгы көргүскөн.

Мария Александровнаын шижээде хоругдаткан огу-лу-биле ужурашканын мынчаар бижизен:

Хаалганы бир-ле кижжи ажыдылган —
Экер эрнич чүлдү-чүрээ шимирт диген...

Эрчим ие хөккүн чазай кускаптажыр.
Харык чогун хөккүй эр билит турган.
Каргыс шаддаа, хана карак кадыг демир,
Хаан ону хилинчектеп, оруун доскан.

Александр Ильич Ульянов хаандан өршөп дилээр-ринден ойталаан. Туруштуг революсучуны билир амылдарынын сөөлүгү шактарынга чедир оон кадыг-быжымын, тура-соруутуун улус кайгаар турган.

Октаргайны эргилдир-даа дилээр болза,
Оглум сен дег, эрчим кижжи тыппас-тыр мен...

Херэзженни карак чажы саалаа-даа,
Хедер, быжыгы шырайынга чуртунуң,
Чалынганың, оглундува көрүп турган.
Хоругдаткан анык эр кичилерин.
Шажырадыр, кангырадыр тура халаан!
Хосталганы боой туткан дерзиш дайын
Одларны хей-ле черге көздүп тур,
Оон өршөп дилеизин деп аныктып тур.
Дайзындан мен келдерелди дилевес мен,

Ынчаар хире кемчи чуве кылбааным
шын.
Тайлып чиптес шыныгы херек бадыткаар
дээр.
Бир ышкаш чуртталгамны ышкынар мен!
Алдар-аттың амы-тындын өрттөзүлүг,
Алыскаан хаан хунаап алзын, чалданмас мен...

Эртенги дээр хая-чыры хан дег кызып,
Эзгенниң аркы ышкаш көстүр болган:
Эри-кымы, түрегелдиң аар чүгү
Эктин баскан славяндардан ыяккан дег.
Кача-башың иштинде ам авазы чок,
Даштаан шала кырын орта мооран каарга,
Каргыс шаддаа алгаш барган.

Шажылап дугайын бижизен одуруларга автор Ален-сандр Ульяновтуң «арын-шырайы сүргөзгөн-даа, көр-гүш чокка чынап турган». «Кудер сургуул Ульянов чоргаар алган, өмзөн негээр өйнүк кээрин билит тур-ган» деп бижигилген.

(Парлагганың медээлер агентилели).

Барыны Германиянын
«Гельголанд» дээр ше-
риг-амьелге судуоу
Сайгоуда чедер бергеш.
ГФР-ниң кавиерли
чоотка чаз оон чазал
«Мурзу-Чеве Азияда
эмекер политикага»
моон сонгар-даа дуза-
лар дээрине медээлген.

(Солуннарзан).

Хортан дайын база дагып
Оттут чазы киржип болуп,
Холун сунуп теңдеп орда,
Оон бижизен дээр шажыр!
Чамбы дилит ишчилери,
Чазга ууру бүтү чынар
Капитализм дунчузунга
Баргыш салып, негеп турлар!
Саймыралче чүтүп ора
Чалын чурттар хостут турар!
А. ДУЛУШ.

ГДР-ниң «Ойленшпигель» деп
сеткүүдизин алган алаанда бо
чурукка «кезгөн дайындар эмне-
нр черин белеткен алыры ол-
дур» дээр утталыг атты берген.

Аныяктар киноларынын неделязы

Бистин чуртун оолдар, кыстары Ленинни комсомолдун төрттүгүн ху-мун чылдык-на октябрь 29-та демделген эрттерери чамчы болу берген. Оо-хунге холбоштор аныяктарыныкы ажыл, амылдарын көргүскөн киноларын көргүзүрүнүк медээлеш эрттерери бисте база-ла эки чамчы аларган.

Бо чылдык октябрь 24-тен октябрь 30-ге чедир аныяктар дугайында ки-ноларын көргүзүрүнүк бүгү-шөмөккө медээлеш эрттерери көрдүнгөн. Бүгү-шөмөккө бо медээлеш дугайында комсомолдун болгаш аныяктарыныкы амыл-дарынын көргүзүп турар уран чечен болгаш хроника-документалдык база эртем-тайылыгы эң эки совет киноларын чонга калбаа-биле прола-скалал көргүзүр.

Ленинни комсомолдун төрттүгүн ху-мунге холбоштор Кызылдың «Ени-сей» кинотеатры ийдег медээлеш октябрь 24—30-ге чедир чорудар. Ол ху-мунге «Максимин анык үези», «Оптимистин трагедия», «Суургаларда ту-тар», «Комсомол», «Арыс дээр», «Алдыңкыныкыныкы», «Одесса ка-нуулар» деп киноларын көргүзүр.

Байрам акыдыныкы октябрь 24-те бистин театрга болур. Аныяк-тарын коммунист дээр кижизилит турарыныкы база ол айтырыга хама-рышкан уран-чечен, эртем-тайылыгы, хроника-документалдык киноларын көргүр далажыктар. Хей-нети организациялары боже улуг кичээлгеини са-лыры база-ла чүгүр. Чүгө диге, бо киноларын көр чорук аныяктарын кижизилдеринге улуг ролду ойноор.

Б. КУДРА,
«Енисей» кинотеатрын директору.

Улуг дуза

Хорум-Даг школанын башкылар коллективин болгаш өөреникчилери Чеве-Хемчи районун «Чыра-Ба-жы» совхозуну Хорум-Даг салбыр-нын фермаларына, малчынынарга куш-ажыкты дуза көргүзүргө чам-чыктан.

Ол чамчы 1966—1967 өөредилге чыгы агадары билек база катат ага-дарын. Башкылар, өөреникчилер сал-бырыны 15 гектар картофкаын ажап берген. Бо ажилга 4—8 класс-тарныкы өөреникчилери эң-не идепкей-лиг киришкен.

Т. САРЫГЛАР.

СПОРТ

Чемпион ат дээр

Кызылдың чемпионатта улаштыр уттур-деп ат дээр, база рес-публиканын шамдыраан маргылдазынга кир-жир эрге дээр хоорай-ныкы шилдик шылды-раачыларынын маргыл-даанын доостурунга чедир чүгө чамчы са-лыгы артык.

Ону база ол бир са-лыгы артык, оолдуң байдга мында: С. Дел-гер-оол берге болгаш ур-гүзүчүзүн чинде де-миселди түнелдеди. М. Кенин-Лопсан, уду алган. В. Байкара, Н. Толошут уткан. Н. Шингитин-биле ут-канышкан.

Кай-оол Соля ийн са-...

саламаттыгына са-лыгы артык ужура-ламы болган. М. Биче-оол-биле Т. Чооду олар-нын салым барык ден байдга сонгаар-латтыган. С. Делгер-оол В. Байкара-биле уу-рашкан, уду алган. У-шпикей Кенин-Лопсан биле ойлаш утту-ган.

Он бирин салым-ныкы союуза Н. Шингитин мурунда чоруп турар. Ол 9,5 салым. Кенин-Лопсан 8, Соля 7 салым. Соля бир сонгаар-латтыган салымга. Биче-оол 6,5 салым, сонгаарлаттыган аи-да ийн салымга.

А. ДЫРТИН-ОЛ.

Кодүрлүп эгелээн

Эрчим районун чымды коман-далары республиканыкы болгаш «Ур-жид» эки-тура спорт нитилелиниң бирин чери дээр чегерле улуг спорт-маргылдааларга чедикшигир кир-жир турар. Районун спорт коман-далары маргылдааларга долу состав-тыга турар. Хей салым спортчулар-ныкы аралында шилдиктер респуб-ликалык спорт маргылдааларыга ууда-дарга киржип, бирин ийги-лиги чери эгелеп турар аларан. Эрткен хаак маргылдааларга Нюрка Ар-таа 13 болгаш 30 километр кемээл-диг дистанцияга ийги чери эге-лээн. «Уржид» эки-тура спорт нитилелиниң чыныгы командаларынын составына Эрзиниң спортчулары база киржип турар.

Районда спорт ажилыкын бут кы-рыкка туруп келеки, спортчу ажил-чыларын болгаш районун спорт нитилелиниң даразы М. Мөңгениң эки ажилыкын дорт хамаарылаан. Спортчу ажилчылар спорт секция-ларыныкы ажилын чорудуп, маргыл-дааларга киржип келгенер. Нарынныкы ортукмук школанын математика башкызы Амгорта Маадыр-оол аны-яктарын спортке хаара тудуп, хаак-тың, хол бөлбүгүн секцияларын удуруп, чымды командаларыныкы белеткели кылып, спорт маргылдаа-ларыга уруучу киржип келеген. «Ур-жид» колхозтун чолочуны Виктор Езак база спорт ажилчыларын бижизе. Районун куусеки комитет-район төвөгү эки дегитинген стади-он тургузарына бутту дуганы көр-гүскөн. Ам стадион туттунаан. Ага-кадээ ажил-адыныкы ажилдааның...

ТЕЛЕГРАФ, МЕДЭЭЛ, ДАМЧЫНЫ ТУР

КНО-нун Кол Ассамблеясынын XXI сессиясында

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Социалист-турттарныкы төлөөкчилери Мурнуу-Барыны Африканың улаууну бот шиптирлеттирген эргезин камгалап, аңаа хамаарышпас чорукту дүргөп тыппырын негез. Кол Ассамблея-ныкы октябрь 19-та болган хуусе-тиги далажыкка төлөөкчилер Мило-Тарабанов болгаш Кубанын дашкы херектер шиптир Рудольф Роз санал турган. Мурнуу-Барыны Африкага хамаарыштыр Мурнуу-Африка Рес-публиканын маңдамы күш чок бол-дурарын болгаш ол диверсиялар улауунга хамаарышпас чорукту КНО-нун киржилгезин-биле тыппы-рын көрүп турар 34 африка-ази-турттарныкы резолюцияныкы төлө-вилелин олар диктээн. Мурнуу-Ба-рыны Африканың улаууну хамаар-ышпас чорукту халдырып-биле аф-рика чурттарыныкы чепсекти күт-кенин ажилгаарын кириштирбишкан, эргезик чүгүр дег санал турар калдык-даа хемчегерин диктэир дээрин кува төлөөкчилер демделген.

Хуусеу хуралга Панамалин, Малайзияны, Гвинеяны болгаш өске-даа чурттарныкы төлөөкчилери база санал берген.

СУВАНДИОНУ ШИДИП ТУРА

ДЖАКАРТА. (СЭТА). Индонезия-нын дашкы херектер министр турган Сувандиону херезин тала-мы-биле суд чорудууга чоруп ту-руп үезинде шиптеп доктаалы ок-тябрь 25-те үндүр дээрин чар-лаан.

Малакканын төлөөкчилерин буруу-даттырганнар өлүрүп шилдерин база катал негез.

Октябрь 17-де Сувандиону күрүң-ардилден кылдыр дээр оралдыныкы-ныкы хамаарыштыр дээр оналган бурууну хулааскан соонда малаккы-ныкы төлөөкчилериниң ийги негелдени тургускан.

Студентилер шунту киржир болза

Кызылдың башкы институтунун деген аламына маргылдаалар бо-ла болу берген турар. Бо эркен ху-верде тасыл болгаш таламы-биле бүгү факультеттериниң группалар аразы-нга маргылдаа турган. Чаз өөр-диге чылдыга баштайгы, маргыл-даалар ол болуп. Ийги болгаш үш-ку курстун физика-математика фа-культетиниң оолдор командалары ужурашкан. Түнелде ийги кур-счулар тилээрин. Ол таварылга аес, олар эркен чылды маргыл-дааларына тилекилер болганар. Ийде ойлашкы буруу ийги разид-тин спортчулары.

Ол-ла факультеттин бирин кур-счулары-биле биология факультет-тин бирин курсчуларынын ову со-лун байдга эркен. Оон ден бол-ган дүшкүрүрү байдга эртен чоруп турган. Оонун сөөлү минута-лары чоруп турган, биологтар бир арык салып болуп, 39-38 болуп тиле-ген ийги алган. Институттун үш-ку улаштыр чемпиондары болуп келген физика-математика факультет-тин бирин курсчулары-биле ол-ла факультеттин ийги курсчуларынын маргылдааы көрүктүлөрүн кичээ-

Демилитаризастан зонаны бомба-лавышаан

ХАНОЙ. (СЭТА). Октябрь 17-те демилитаризастан аяны америк самолёттарын бомбалаан-биле холбоштыр Вьетнам Улус армия-ныкы Дээр команданыкы Харылаа талаа чери удуруланыш-кынын бижин Вьетнамда Хай-гаарал болгаш контроль талаа-мы-биле дегей комиссияга чор-уткан деп, Вьетнам информас агентилел диктээн.

Харылаа талаа чери демилита-ризастан зонаже америк само-лёттарын агаардан халдаашкы-нарга шиптирлет удуруланып, Вьетнамныкы Демократтыг Респу-бликанын диверсиялар бомбала-рын соксаларын, демилитариза-стан зонанын чуртун болгаш Вьетнам талаа-мы-биле 1954 чыл-дын Женева дугурулгаларын шыгым сагымын Американын Катгышан Штаттарындан негеп турар.

Чазак буурап дүжүүшкүндө

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Маршал Кичи марш-еетин чала чазакны кеби кешүүнери албан дүжөр дугайында бижити чокта чаз кырген.

Министрлер кабинетын ажилыг айып чок чорук органдарныкы хал-дарлашканын ужурунда албан дүжөр турарын олар медээлген. Марш Кичи министрлерин албан дүжөр дугайында медээлген каш ууда хүлээп албай келген болгаш «ачыс эптик эрге-ажы дээр» чазак-ка артык деп оларны көздүр-даа турган.

Ассошиейтед Пресс агентилелин корреспондентизин Сайгондан дик-тээнки-биле алыр, министрлерин албан дүжөкүн маңа чөвүлс хурал доозулган соонда хүлээп алыр деп, Кичи сөөлү катал медээлген.

Ындыг турбже, министрлер боттарыныкы чазактан үнгөн дугайын ок-тябрь 19-та шут медээлген.

Удурланышкынын демдээ кылдыр

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Ийн америк оолар — 22 хар-ын Роберт Игон биле 19 харын Кен Шерман Вьет-намда дайыга удурланышкынын демдээ кылдыр боттарыныкы шип-үчөт карточкаларын чазга хаан-га суукан, Пенгтонго чоруткан.

Дайыга удур Филдс-Филдга болган митингге чү-ве чугаалан турган, Кен Шерманын медээлген: Вьет-намда бужар-чүдөк дайыны буруу ипап тур мен. Аг-рессорларын шиптеп албан эрттеринден ойталап

ИНДОНЕЗИЯНЫ ЧОНУ

ДЖАКАРТА. (СЭТА). Ам чуртун чону 109.593.000 киши болуп турарын Индонезияныкы топ статистика эргелет диктээн.

НАЦИОНАЛ ПОЛИЦИЯ ТУРГУСТУНГАН

БРАЗЗАВИЛЬ. (СЭТА). Конгону (Киншаса) президентин генерал Мо-буту декретке ат салган, ол декретти баутар конго национал полицияны турткан тургузар.

Оон мурунда чурттуң мөжү бүрү-дү боду тускай полициялыг турган. Тус черин удурулчулары полиция-ныкы боттарыныкы хуза согулалары-га, ылыгыны боттарыныкы полиция талаа-мы-биле удурулчуларына уду демиселге, айман улустарын аразына «железешек чорукту өс-түдүргө» уруучу ажилал келген.

Ам конго национал полиция чам-гы аай административтик структурал-ды болгаш кол инспекция ышкаш ыныгы төптүктен удурулгалыг бо-лур.

Редитор Н. К. КУДАНИ.

КИНО

ОКТАБРЬ 22-ДЕ

«НАПЫРАЛ»: Уруларга дигр-чурттар 10, «Дайын болгаш тайын» (1-ти сериялыгы 1, 2 кезектери) 12, 3, 6, 9 шактарда.
«АА-ХЕМ»: Кино чымыл 10, «Ие чок чипте» 230, «Карлыгаш-кы» 430, 630, 830 шактарда.
«ЕНИСЕЙ»: «Аршин Мал-алан» 11, 140, 310, 510, 9 шактарда.
«ВОСТОК»: «Чезе чыл, чезе кып эртенди дээр» (1-ти, 2-ти серия-лы) 330, 6, 830 шактарда.

Арагалашкын иштиги органдарнын үрелири

Арага аймаан уруучу ижер чорук кижиниң нерви системасынга болгаш иштиги органдарына аарылар-нын өскерилелерин болдурар. Билангы баар клеткалар-ына чатлаан өскерилелер болуп, ук клеткалар үре-ли, оларныкы орунга оон нарын химиктиг амыл күс-дир чоруну солуп шыдаас сорулчанчак тудуштурула-тканы тытыр. Оон организм шын эвес солустунган бү-дүмелдерлиг продуктулар-биле хоранаттырар.

Арагалашкын чүректин шыганынын үрөп болур. Баарга ышкаш оон нарын клеткалары база баксырап, чорут дитчигир сорулчанчак тыан-биле солуттунар. Чүрек суларат, тыныш бачымнап оон-даа өскээр аарып эгелээр.

Статистиканыкы көргүзүп турары-биле алырга, өкпенин ойлуктап аарып дегдиринишкенин тыылган 100 кижиниң иштинден үжү ээрип турганынын үезинде аа-раан болуп турар. Ээрип кижин дүшкүн-на чегинге уду-дүр: кудумчуга, шык чеге, шалбаага, хар кырынга удаш соокка алзыр. Оон түнелинде организм кошкып сулараар болгаш кижин аарычтал апар.

Спирт организмге эстип хайылган эң үнелиг бүдүмел — белокту аажок сандардыр. Ол ышкаш хырыннын бол-гаш согуш шөйүндүнү шалаланчак картыга арага хо-ралыг. Арагачыларын хоочу болган ижин, шөйүндү аарылыг болгаш дистрофиялыг, авитаминозтуг болуру хаая эвес. Арагачыларга болганчол-ла В витамин чет-пестээр, оон уржундан перифериктиг нерви үрелип, хол-дар, буттар хөлчөк аарып, шыганына суларар.

Республиканын Санитар-чырыдышкын бажыны.

РЕДАКЦИЯНЫН АРБЕЗИ

Кызыл, Шетиники — Браденко куучууза бажы № 3, партияныкы амылдарыныкы 23-54, агитация болгаш кезе корреспондентилер база совет тургузат болгаш амылдар кидилдериниң 21-27, иштиги информация кидилдериниң 20-60, бухгалтерияныкы 31-75, корректорларын

ТЕЛЕФОНАР: Редакторун 24-63, редакторун оралакчыларынын 35-24, 25-38, харымсалгалы секретарынын 23—35, пропаганда кидилдериниң 37-13, кезде ажил-агы кидилдериниң 21-47, улетур кидилдериниң 22-64, чазга, ажилчын болгаш амылдар кидилдериниң 21-27, иштиги информация кидилдериниң 20-60, бухгалтерияныкы 31-75, корректорларын